

Tilburg, 13 mei 2020

Aan: Provinciale Staten van de provincie Noord-Brabant
Postbus 90151
5200 MC 's-Hertogenbosch

Kenmerk: OV 03.10-1763-fd
Betreft: Bestuursakkoord 2020-2023

Geachte leden van Provinciale Staten,

Op 15 mei bespreekt u het nieuwe Bestuursakkoord 'Samen, Slagvaardig en Slim: Ons Brabant'. Als Brabantse natuur- en milieuorganisaties geven wij u hierbij graag input mee voor die bespreking. Hierbij houden wij de indeling aan van het document. Het is een goede zaak dat u een aantal belangrijke beleidsinspanningen voor de bescherming en versterking van de natuur continueert. Veel zorgen hebben wij over het afgezwakte stikstofbeleid en over de aangekondigde bezuiniging op het programma Natuur.

Fijn, veilig en gezond Brabant

Natuur en milieu

Het nieuwe College geeft terecht aan dat natuur zorgt voor rust en ontspanning, goed is voor de gezondheid, zorgt voor een aantrekkelijk woon- en leefklimaat en mogelijkheden biedt voor vrijetijdsbesteding. Daarnaast vermindert het de effecten van klimaatverandering. Realisatie van de Natura 2000-doelen en een robuust Natuur Netwerk Brabant (NNB) inclusief de ecologische verbindingzones is hard nodig. Het bijbehorende hydrologische systeem vormt de basis voor het herstel van de biodiversiteit, zeker gelet op de klimaateffecten. We ondersteunen dan ook de inzet om het NNB in 2027, evenals 4.500 hectare nieuwe natuur en de bossenstrategie in deze bestuursperiode, te realiseren. Tegelijkertijd zien we een afname van investeringen in natuur en bezuiniging van 10 miljoen euro op natuur vanaf 2024. Dit past niet bij de grote uitdagingen die er in Brabant liggen om haar prachtige unieke natuur te beschermen, waar nodig herstellen en robuuster te maken.

Het herstel van de biodiversiteit verdraagt zich ook niet met het verlagen van natuurdoelen bijvoorbeeld in het NNB, evenmin als het verkennen van aanpassing van N2000-gebieden, maar zijn juist een uitdaging voor partners en particulieren om de kwaliteit van die biodiversiteit te versterken. Hierbij gaan wij er van uit dat onder natuur ook het landschap met de bijbehorende kwaliteiten wordt verstaan. De beleefbaarheid en kwaliteit van het landschap zowel binnen als buiten de bebouwde kom en zeker in de directe woonomgeving dragen sterk bij aan het welbevinden van bewoners. Zo hebben 'ommetjes' een belangrijke functie in het landschap. We hopen dat in het beleidskader 'Vrije Tijd' dit aspect de nodige aandacht krijgt.

Water en bodem

Het nieuwe College blijft invulling geven aan de uitvoering van de Visie Klimaatadaptatie en de bestuursopdracht 'Stoppen van verdroging met een water robuuste inrichting van Brabant', inclusief de benodigde financiering. Ook houdt het nieuwe College vast aan het tijdig realiseren van de KRW-normen voor waterkwaliteit. Dit ondersteunen wij van harte. Voor beide onderwerpen kan een

grondgebonden, natuurinclusieve landbouw met duurzaam bodembeheer effectieve oplossingen bieden. Dat geldt ook voor onze natuur. De natuur is immers een belangrijke klimaatbuffer waar het gaat om het opvangen en vasthouden van water, waar ook de omringende landbouw én het stedelijk gebied baat bij hebben.

Wij rekenen erop dat het in evenwicht brengen van de waterbehoefte van de landbouw (berekening en waterafvoer) met de noodzaak van voldoende water voor natuur, evenals het verminderen van verliezen van meststoffen en bestrijdingsmiddelen naar het (grond)water onderdeel worden van uw proces naar een visie op de duurzame toekomst van landbouw en voedsel in 2030 en 2040. Tevens hopen we dat het werken aan deze visie de huidige oplossingsgerichte processen, zoals we in het breed bestuurlijk grondwateroverleg doorlopen, niet zal gaan vertragen.

Concurrerend en ondernemend Brabant

Mobiliteit

Brabant is een unieke provincie met een groot netwerk aan (snel)fietspaden voor recreatief gebruik en woon-werkverkeer. We hopen dat het nieuwe College het gebruik van de fiets blijft stimuleren als alternatief voor de auto, want dat is beter voor de natuur, de luchtkwaliteit en de gezondheid van de mens. Helaas lezen we hierover niets in het Bestuursakkoord. We hopen dat dit in het nieuwe beleidskader mobiliteit toch voldoende aandacht krijgt. We ondersteunen het streven naar innovatieve vervoersoplossingen en alternatieven voor de aanleg van meer asfalt in onze provincie.

Energie

Het nieuwe College blijft inzetten op 50% duurzame energieopwekking en 50% CO₂-reductie in 2030. Deze ambitie ondersteunen wij van harte. We missen daarbij een duidelijke focus op energiebesparing. Voor elke joule die wordt bespaard, hoeft minimaal 3 joule minder opgewekt te worden. Dit is de snelste en meest effectieve route naar het realiseren van deze ambitie!

Verder erkent het nieuwe College dat het plaatsen van windmolens nodig is om deze ambitie te halen, maar stelt dat voldoende draagvlak hierbij wel een voorwaarde is. We roepen het nieuwe College op om actief draagvlak te creëren voor windmolens en zonne-energie in het stedelijke gebied. Want als draagvlak gelijk staat aan 'not in my backyard', dan wordt ons mooie Brabantse landschap onherstelbaar aangetast door windturbines en zonneweides, wat ten koste gaat van toerisme en recreatie, welzijn en gezondheid, natuur en cultuurhistorie. Om de kwaliteit van ons landschap en natuurgebieden te behouden, roepen wij het nieuwe College op om windturbines in het NNB uit te sluiten. Hiervoor is bij ons én bij onze achterban geen draagvlak. Daarnaast pleiten wij voor een duidelijke regierol van de provincie bij de afstemming tussen de vier Regionale Energie Strategieën in Brabant. Alleen dan kan de provincie garanderen dat de netinfrastructuur optimaal wordt benut, dat het Brabantse landschap niet versnipperd en dat maatschappelijke kosten beperkt blijven.

Het nieuwe College onderschrijft het belang van lokale energiecoöperaties bij de energietransitie. Graag vragen wij aandacht voor het bieden van financieringsmogelijkheden (bijvoorbeeld een ontwikkelfonds) en regionale ondersteuning om energiecoöperaties in positie te brengen om invulling te geven aan minimaal 50% lokaal eigendom bij energieprojecten.

Landbouw en voedsel

Om de druk van de landbouwsector op de natuur en leefomgeving te verlagen, wil het nieuwe College lagere emissies, een beperkte CO₂-voetafdruk en een diervriendelijke aanpak als randvoorwaarden stellen. Een goede zaak. De landbouw heeft echter ook een belangrijke landschappelijke impact. Intensivering heeft geleid tot het verdwijnen van diversiteit in het landschap (zoals houtwallen, poelen,

bloemrijke akkers en andere landschapselementen), en daarmee van het leefgebied en voedsel voor onder andere bijen, vlinders en vogels. Met bijvoorbeeld kruidenrijk grasland, strokenteelt, bloemenranden en herstel van landschapselementen kan de landbouwsector met haar gronden een belangrijke rol spelen in herstel van agrarische biodiversiteit en het typisch Brabantse kleinschalige landschap. We roepen het nieuwe College dan ook op om dit actief te stimuleren en boeren die deze stappen zetten of al hebben gezet te steunen en belonen. Ook wij dragen hieraan bij, via projecten zoals Brabants Bodem.

Er wordt gebouwd aan het vertrouwen tussen de agrarische sector en de provincie. Het is ook belangrijk om te blijven investeren in het vertrouwen tussen de provincie en natuur- en milieuorganisaties, door bijvoorbeeld concrete langetermijndoelen te stellen voor natuurinvesteringen. En het vertrouwen tussen provincie en burgers in gebieden met veel intensieve veehouderij vraagt investering. Deze burgers ervaren vaak al jaren stankoverlast uit veehouderijen en mestfabrieken en vrezen voor hun gezondheid wegens fijnstof en zoönose. Het nieuwe College zou daarom moeten sturen in de richting van een maatschappelijk gedragen, grondgebonden, natuurinclusieve landbouw met minder dieren en een gezonde lucht voor alle Brabanders.

Brabantse Ontwikkelaanpak Stikstof

Het nieuwe College heeft aandacht voor een gezonde leefomgeving en wil werken aan een goede toekomst voor landbouw en natuur. Dat streven ondersteunen wij van harte. Daarom hebben we ons samen met andere maatschappelijke partners intensief ingespannen om het stikstofprobleem op te lossen. Daarbij was en is voor ons randvoorwaardelijk dat er een stevig reductiepad zou komen met afrekenbare tussendoelen. Door het voorgestelde 'hand aan de kraan'-principe kon er tussentijds worden bijgesteld. Nu kiest het nieuwe College voor een aanpak die niet past bij de urgentie van het probleem. Agrarische ondernemers krijgen meer tijd en vrijheid om te verduurzamen, maar er komen geen extra reductiemaatregelen om de achteruitgang van de natuur een halt toe te roepen. Dit beleid staat dan ook op gespannen voet met de uitspraak van de Raad van State van 28 mei 2019.

Een gewijzigde aanpak geeft opnieuw onduidelijkheid en vertraging voor alle partijen, terwijl bijvoorbeeld de woningbouwopgave groot is. Als we van Brabant een topregio willen maken, dan vraagt dat om versnelling in plaats van vertraging. We gaan daarom graag snel in gesprek met het nieuwe College om invulling te geven aan een stikstofaanpak die kan rekenen op maatschappelijk draagvlak en waarin de belangen van mens, natuur en leefomgeving zorgvuldig zijn afgewogen.

Geachte Statenleden, wij wensen u succes toe bij de bespreking van het Bestuursakkoord.

Met duurzame groet,

Jan Baan, *Brabants Landschap*
Femke Dingemans, *Brabantse Milieufederatie*
Renske Visscher, *IVN Brabant*
Lars Koreman, *Natuurmonumenten*